

WEDERKEERIG DIENSTBEToon.

Beoordeelingen uit de buitenlandsche pers.

.....
 vertaald in alle talen, nog degelijker dan zijn Autobiographie hoe heerlijk ze ook is,..... hij geeft (in dit boek) niet alleen een rijkdom van wetenschap, maar het alzijdig zielebeeld van den edelsten en zelfstandigsten man van onzen tijd.

GEORG BRANDES

Göteborgs Handels Tidningen, 25. Feb. 02.

Er zijn weinig boeken zoo genotrijk als Prins Kropotkin's „Wederkeerig Dienstbetoon, een factor der Evolutie”.....

Dit boek is voortreffelijk, opwekkend, heerlijk, een boek dat iemand goed doet om te lezen, zelfs al kunnen wij niet immer instemmen met zijne besluiten. Priesters van alle benamingen en godsdiensten zullen er nuttige wenken in vinden, en daarom zou ik hun raden het boek te lezen, er over na te denken en er over te preeken in hunne gemeenten. Zij zullen verwonderd zijn waar te nemen hoe hun geloof in een hoogere wet, die de evolutie van de wereld beheerscht, zal verjongd en opgefrischt worden door de talrijke voorbeelden die in het boek in overvloed voorhanden zijn.

W. T. Stead. Review of Reviews, Nov. 02.

Prins Kropotkin heeft het gezond denken over sociale vraagstukken een belangrijken dienst bewezen.

L. T. H.

The Speaker. Nov. 15. 02.

Onder al de algemeene biologische begrippen die thans op de sociologie toegepast worden, is er niet één dat een zoo treurige stemming doet ontstaan als dat waarbij de vooruitgang afhankelijk wordt gemaakt van den strijd voor het bestaan tusschen individu's derzelfde soort. Er wordt ons van het menschelijk leven een tafereel opgehangen van steeds woedende worstelingen, die niet minder vernielend zijn omdat zij gevoerd worden op economisch gebied, in plaats van op het slagveld; van een leven van strijd en vertrap-ping met een visioen als eene nachtmerrie op een Universeel Chicago dat ons de verwezenlijking van 's menschen hoogste bedrijvigheid moet voorstellen.

Met zijn ontzaglijk uitgebreide kennis en dien helderen en milden blik over het heelal, die al zijne geschriften kenmerken, heeft Prins Kropotkin dezen narren droom verdreven. Terwijl hij op de taaiheid wijst van den geest van wederkeurig dienstbetoon, door al de chaotische omwentelingen heen waaruit het moderne Europa is ontstaan, ziet hij den hoogsten bloei van dezen geest in de organisatie der mid-deleeuwsche stad. De hoofdstukken waarin hij de uitkomsten van dit reusachtig onderzoek opsomt, en waardoor het denkbeeld, dat wij ons van de middeleeuwen gevormd hadden, volkomen gewijzigd wordt, zijn de boeiendste van het werk.....

The Athenaeum, Jan. 10. 03.

Het is onbetwistbaar dat dit boek verdient met aandacht gelezen te worden. De schrijver is bezielde met een vast geloof dat hij verkondigt met al den gloed eener oprechte overtuiging. Hij wenscht bekeerlingen te maken, doch zijn ijver doet hem nooit vergeten billijk en hoffelijk te zijn. Diegene die met hem niet instemmen kunnen veel leeren door de studie van zijn werk.....

Nature, Jan. 1. 03.

Prins Kropotkin's doel is aan te toonen dat de bittere „strijd voor het bestaan” niet de heerschende factor is in de ontwikkeling van het leven, hetgeen de meening was van het meerendeel der Darwinisten..... Prins Kropotkin bewijst door overvloedige voor-

beelden hoe sterk en belangrijk de sociale band is geweest in het bestaan der primitieve en wilde menschen, waarbij het leven van het individu vereenzelvigd werd met dat van zijn stam. In de geschiedenis van de middeleeuwsche steden en van hare gilden vindt hij nog sprekender bewijzen ten voordeele van zijne stelling.

Zijn boek is van 't begin tot het eind ten zeerste belangwekkend en suggestief, en ofschoon zekere punten zijner redeneering voor tegenspraak vatbaar zijn, is het kostbaar om het licht dat het werpt op het wederkeerig dienstbetoon als een diep ingeworteld natuurlijk instinct en zijn grooten invloed op de evolutie van het leven.

The Christian World, Nov. 20. 02.

.....

Dit boek zal de menschen tot nadenken stemmen. In zijne soort is het een der kostbaarste bijdragen van den laatsten tijd tot de studie der evolutie en het is geroepen om een grooten invloed uit te oefenen op de verdere behandeling van dat onderwerp.

Lender, Nov. 30. 02.

LH 68-3
32

A

Wederkeurig Dienstbetoon.

EEN FACTOR DER EVOLUTIE

DOOR

P. KROPOTKIN.

Met toestemming van den Schrijver uit het Engelsch vertaald

DOOR

FANNY MAC LEOD - MAERTENS.

Voorafgegaan door:

Strijd voor het Bestaan en Wederkeurig Dienstbetoon,

DOOR

DR. J. MAC LEOD,

HOOGLEERAAR AAN DE UNIVERSITEIT TE GENT.

AMSTERDAM. — S. L. VAN LOOY.

1904.

A